

Kansainvälinen kehitysrahoituskonferenssi 2002

Maaliskuussa 2002 Monterreyssa Meksikossa kokoontuva kehitysrahoituskonferenssi (Financing for Development, FfD) on YK:n ensimmäinen yritys tarkastella köyhyyttä laaja-alaisesti. Tämän vuoksi kokouksen valmisteluihin ovat osallistuneet hallitusten lisäksi esimerkiksi kansainväliset rahoituslaitokset. Hyvistä lähtökohdista huolimatta etukäteen hyväksytty loppuasiakirja ei esitä uusia ratkaisuja köyhyysongelmaan.

Monterreyn Kehitysrahoituskokouksen tavoitteena on käsitellä kehityksen rahoitusta laajassa merkityksessä: kehitysyhteistyön ohella käsitellään muun muassa kansainvälisen kaupan, kehitysmaiden velkojen ja suorien kansainvälisten investointien mahdollisuuksia rahoittaa kehitystä. Lisäksi puhutaan siitä, miten globaalia talous- ja rahapolitiikkaa koordinoidaan ja hallinnoidaan.

1990-luvulla YK:ssa järjestettiin suurten konferenssien ketju, jonka tarkoituksena oli luoda yhteinen toimintaohjelma meitä kaikkia koskettavien ongelmien ratkaisemiseksi.

1992 Rion ympäristö- ja kehityskonferenssi
1993 Wienin ihmisoikeuskokous
1994 Kairon väestö- ja kehityskonferenssi
1995 Kööpenhaminan sosiaalisen kehityksen kokous
1995 Pekingin nais- ja tasa-arvokonferenssi
2000 New Yorkin Millennium-kokous

Sarja huipentui syyskuussa 2000 pidettyyn Millennium-kokoukseen, jossa 147 valtion johtajat allekirjoittivat tavoitteet uudelle vuosituhanneelle, niin sanotun Millennium-julistuksen. Tärkeimmäksi näistä nousi köyhyyden puolittaminen vuoteen 2015 mennessä. Monterreyssa maailman johtajilla on mahdollisuus päättää, miten näihin tavoitteisiin päästään ja miten ne rahoitetaan.

Konferenssi sai alkunsa vuoden 1997 YK:n yleiskokouksessa, jossa sovittiin alustavasti korkean tason neuvotteluprosessista. Meneillään olevaa prosessia on luonnehdittu mittavimmaksi kehitysrahoitusta koskevaksi poliittiseksi prosessiksi sitten 1970-lu-

vun, jolloin YK:n jäsenmaat sitoutuivat tavoitteeseen antaa 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön. Tämänkertainen prosessi on kuitenkin huomattavasti laaja-alaisempi, sillä Monterreyn kokouksen valmisteluihin ovat aktiivisesti osallistuneet esimerkiksi Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja Maailman kauppajärjestö. Näiden lisäksi myös kansalaisjärjestöt ja yksityinen sektori ovat vahvasti edustettuina.

Monterreyn kokouksen näkyvin tulos on loppuasiakirja, josta käytetään nimeä ”Monterreyn konsensus”. Nimi viittaa ”Washingtonin konsensus”, joka määritteli uusliberaalin talouspolitiikan periaatteet. Monterreyn toivottiin toimivan vastapainona neoliberaalille talousmallille.

Loppuasiakirja on allekirjoituksia vaille valmis jo ennen itse tapahtumaa. Tämä tarkoittaa sitä, ettei Meksikossa enää neuvotella muutoksista, vaan nyt esitetty luonnos on konferenssin tulos. Loppuasiakirja on jaettu kuuteen osaan:

- kansallinen pääoma ja sen hyödyntäminen,
- ulkomaiset suorat sijoitukset ja muu yksityinen ulkomainen rahoitus,
- kansainvälinen kauppa ja sen vaikutus,
- kehitysyhteistyö ja uudet rahoitusmuodot,
- kehitysmaiden velka ja velkahelpotukset sekä
- globaali hallinto ja YK-järjestelmän vahvistaminen.

Kansalaisjärjestöjen ehdotukset karsittu

Kansalaisjärjestöt ovat olleet pettyneitä ”Montereyn konsensukseen”. Dokumentista on matkan varrella pudotettu pois monta uutta aloitetta, jotka olivat mukana vielä viime vuoden lokakuussa konferenssin kolmannessa valmistelukokouksessa. Dokumentti on myös alkuperäistä ympäripyöreämpi. Siitä puuttuu lähes tyystin kaikki sitoutumiseen viittaavat termit. Dokumentista käy myös selväksi, että pääpaino halutaan laittaa kansallisen pääoman hyödyntämiseen ja siten vierittää vastuu kehityksestä kehitysmaille itselleen vähätellen suotuisan maailmanlaajuisen ilmapiiirin osuutta. Dokumentissa painotetaan markkinavoimia, kaupan vapauttamista ja suoria ulkomaisia investointeja ulkoisina kehityksen rahoittajina. Kansalaisjärjestöt ovat esittäneet lukuisia käytännön toimia, joilla kehitysmaiden tilannetta olisi voitu helpottaa.

Näitä ovat muiden muassa:

Teollisuusmaiden tulee lunastaa lupauksensa korottaa kehitysyhteistyöhön suunnatut varat YK:n asettamaan tavoitteeseen **0,7 prosenttia bkt:sta**. Teollisuusmaiden tulee esittää **konkreettinen aikataulu** siitä miten tähän tavoitteeseen päästään.

YK:lle tulee antaa mandaatti selvittää, miten kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden vakautta edistetään, mukaan lukien valuutanvaihtovero.

Nykyinen suuresti velkaantuneiden maiden HIPC-ohjelma ei ratkaise kehitysmaiden velkakriisiä. Velan kestävyyttä tulisi arvioida kehitysmaiden mahdollisuuksilla rahoittaa Millenium-tavoitteita. Käytännössä tämä tarkoittaa suurimmalle osalle vähiten kehittyneitä maita **velkojen täydellistä mitätöintiä**.

Lisätietoja:

YK:n FfD-konferenssin aikana Meksikossa:

Folke Sundman, toiminnanjohtaja, Kepa,
Lotta Valtonen, kehityspoliittinen sihteeri, Kepa,
Raddison Plaza Gran Hotel Ancira, puhelin +52 81 8344 5226
Mika Railo, tiedottaja, Kepa, mika.railo@kepa.fi

Helsingissä:

Janne Sivonen, tiedottaja, Kepa, 09 584 23 217, 050 343 1105

Velkakriisin ratkaisemiseksi perustetaan **riippumaton välimiestuomioistuin**. Riippumaton tuomioistuin on tärkeä, koska nykyisin velkakriisejä ratkaistaan pitkälti pelkästään velkojen luomilla pelisäännöillä.

YK:ta tulee vahvistaa suhteessa Maailman Kauppajärjestöön ja Bretton Woods-instituiotuihin. WTO:n säännöt eivät saa olla ristiriidassa YK:ssa hyväksytyjen ihmisoikeus-, kehitys- ja ympäristösopimusten kanssa.

Millenium-julistuksen tavoitteet

Vuoteen 2015 mennessä:

- Puolittaa alle yhdellä dollarilla päivässä elävien ihmisten osuus koko väestöstä,
- puolittaa nälkää näkevien ihmisten osuus koko väestöstä,
- puolittaa vailla puhdasta vettä elävien ihmisten osuus koko väestöstä.
- Varmistaa että tytöillä ja pojilla on yhtäläinen pääsy koulutuksen kaikille tasoille ja että lapset pystyvät suorittamaan loppuun peruskoulutuksen
- vähentää äitiyskuolleisuuden kolmella neljäsosalla ja alle 5- vuotiaiden lasten kuolleisuuden kahdella kolmasosalla vallitsevista luvuista.
- pysäyttää ja kääntää laskuun hiv/aidsin leviäminen, malarian vitsaus ja muut merkittävät taudit
- Järjestää erityistä apua hiv/aidsin vuoksi orpoutuneille lapsille.

Vuoteen 2020 mennessä:

- saavuttaa merkittävää edistystä vähintään 100 miljoonan slummiasukkaan elämässä, ”Kau-pungit ilman slummeja” -aloitteen mukaan.

KEPA

KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS
SERVICECENTRALEN FÖR UTVECKLINGSSAMARBETE
SERVICE CENTRE FOR DEVELOPMENT COOPERATION

ADDRESS: Sömäisten rantatie 25 FIN-00500 Helsinki

PHONE: +358 9 584 233 FAX: +358 9 584 23 200

INTERNET: www.kepa.fi eMAIL: kepa@kepa.fi